

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смічкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобилянська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

Перелік його добрих справ можна було б продовжити. Проте, які б не були високі ділові якості людини, цінуємо ми її передусім за щирість, чуйність, привітність у стосунках і готовність завжди прийти на допомогу доброю порадою, справою, поділитися знанням та досвідом. Саме ці риси повною мірою притаманні характеру Станіслава Сергійовича Димченка, способу його життя.

В його викладацькій роботі є якась особлива великодушність, що притягує до себе молодь. Ось чому і по сьогоднішній день непересічність особистості викладача викликає велику повагу в спогадах його випускників.

Список використаної літератури:

1. Атаманчук Г. П. Хто є хто на Рівненщині. Енциклопедичний довідник / Г. П. Атаманчук. – Рівне: видавець О. Зень, 2002. – С. 69.
2. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): [підруч. для вищ. та серед. муз. навч. закл.] / М. А. Давидов. – вид. 2-ге, допр., випр. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. – 592 с.
3. Димченко С. С. 40 років факультету музичного мистецтва РДГУ. Енциклопедичний довідник / С. С. Димченко. – Рівне: Овід, 2011. – 352 с.
4. Душний А. І. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва: довідник / А. І. Душний, Б. Р. Пиц. – Дрогобич: Посвіт, 2010. – 216 с.
5. Кундис Р. Теоретичний аспект баянно-акордеонного мистецтва Львівщини з позицій типологічних ознак регіональної виконавської школи / Руслан Кундис // Збірник наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка / Ред. – упор. М. Імханицький, А. Душний, І. Замазя. – Вип. 1. – Дрогобич: Посвіт, 2012. – С. 397-405.
6. Прокопович Т. Ю. Факультет – симфонія його життя! / Т. Ю. Прокопович // Українська музична газета. – Київ. – № 1. – січень-березень 2009. – С. 1-2.
7. Столярчук Б. Й. Митці Рівненщини. Енциклопедичний довідник / Б. Й. Столярчук. – Рівне: видавець О. Зень, 2011. – 386 с.
8. Фрайт І. В. Корифей баянного мистецтва на Дрогобиччині / І. В. Фрайт // Львівська баянна школа та її видатні представники: збірник мат. наук.-прак. конф. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 119.

УДК 378.147.016 : 785

Нестерчук О.В.

КОНЦЕРТ ФА-МАЖОР ДЛЯ ФОРТЕПІАНО З ОРКЕСТРОМ ДЖОРДЖА ГЕРШВІНА: ХУДОЖНЬО-ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ

Анотація. У запропонованій статті розкрито історія написання даного твору. Описано художні та виконавські можливості концерту для фортепіано з оркестром, які по-особливому трактуються відомими піаністами сучасності.

Ключові слова: виконавець, композитор, академічна музика, творчість, манера виконання.

Аннотация. В предлагаемой статье раскрыты история написания данного произведения. Описаны художественные и исполнительские возможности концерта для фортепиано с оркестром, которые по-особому трактуются известными пианистами современности

Ключевые слова: исполнитель, композитор, академическая музыка, творчество, манера исполнения.

Annotation. This article describes the history of writing this work. The artistic and performing possibilities of the concert for piano and orchestra, which are especially interpreted by famous pianists of the present time, are described.

Key words: performer, composer, academic music, creativity, performance style.

Постановка проблеми. Не існувало епохи, в якій сучасне мистецтво не було б об'єктом гострих суперечок, незгод і конфліктів. У цьому питанні не виступає винятком і ХХ століття. Але знайшлися генії, які зуміли поєднати минуле та майбутнє в одне ціле. Саме такою унікальною людиною був американський композитор і виконавець Джордж Гершвін, якого вважають одним із засновників американської композиторської школи. Йому першому вдалося поєднати класику та американський джаз, який на той час лише формувався.

Його музика принесла йому багато набутоків, її цінували, про неї високо відгукувалися серйозні музиканти та критики як в США, так і в Європі, а його пісні співали мільйони людей по всьому світі. І все-таки навіть найвірніші його прихильники не могли тоді передбачити, як з роками буде зростати авторитет художника і популярність його творів. Тому на даний час, з віддалі десятки років ми можемо по-справжньому оцінити величину та унікальність творчого доробку великого американського композитора. Оскільки його творчість мала значний вплив на музичну культуру наступних років, важливість та актуальність вивчення та дослідження творчої спадщини цього композитора нинішнім поколінням не викликає сумніву.

Мета статті – проаналізувати та розкрити основний зміст концерту Фа-мажор для фортепиано з оркестром з художньо-творчого погляду, залишивши вагомий слід в світовій музичній культурі.

Аналіз досліджень. У мистецтвознавчих дослідженнях є чимало праць, які вивчали творчість Дж. Гершвіна. Вагомий внесок у творчу спадщину зробив Д. Юен, написавши декілька книг про композитора, які були видані в Лондоні та перекладені на багато мов світу: в'єтнамську, іврит, японську, китайську, словацьку, італійську, болгарську, португальську, іспанську, російську. Найбільш повна монографія – це переклад книги "Джордж Гершвін. Шлях до слави". У працях В. Конен, Г. Шнеєрсона, І. Мартинова, А. Кузнецова висвітлено шляхи становлення американського професійного музичного мистецтва, проаналізовано його фольклорні джерела і напрями подальшого розвитку. Особливої уваги заслуговує праця Ю. Верменича "Джаз: історія, стилі, майстри", у якій розкрито історію

джазової музики, яка зародилася в кінці XIX століття у Північній Америці та внесок окремих музикантів у розвиток даного напрямку. Проте, глибокого осмислення щодо інтерпретації концерту для фортепіано Фа-мажор у виконавській практиці музикантів-професіоналів не розкрито.

Виклад основного матеріалу. Перше виконання концерту відбулося в грудні 1925 року і мало великий успіх у слухачів, яких вразили фантастичні ритми, блискучий піанізм і яскраве інструментування, зроблені під впливом французького імпресіонізму, що особливо проявилось в третій частині концерту *Allegro agitato*. Один з рецензентів того часу писав: "Джордж Гершвін зміг зробити чудо – він вдягнув незалежну і норавливу леді Джаз в класичне плаття Концерту, при цьому не позбавив її чарівності".

Публіка в залі була різноманітна – від простих любителів музики до серйозних музикантів. Реакція залу була однозначною – Концерт на всіх відвідувачів справив велике враження. Щоправда, думка музичних критиків розділилася, була щедра похвала і досить різке осудження. Самюель Чотсінофф писав: "зі всіх, хто пише сьгодні музику, він один... може вирозити нас. Він – наше нинішнє з присутньою часу сміливістю, рішучістю, пристрасною радістю руху і відходом в екзотичний світ меланхолії. Він пише натхненно, не сумніваючись ні в чому... Саме тут і починається його геніальність. Джордж Гершвін – художник інтуїції, артист, наділений талантом, який не набудеш роками наполегливого вивчення контрапункту і фуг, якщо ти з ним не народився". Дж.Хендерсон зауважив: "В ньому чути настрої сучасних танців, та в ньому немає банальностей. Він облагородив їхні засоби і зміст... Він цікавий та індивідуальний... часто він нагадує відважні спроби деяких сучасних письменників і художників. Деколи він починає говорити їхньою мовою, та він може передати набагато більше.

В таборі супротивників були: Лоренс Гілмен, який вважав, що Концерт вийшов "традиційним, банальним, а місцями – нудьгуватим"; Пітс Санборн вважав, що Концерт фрагментарний, розпливчастий за формою і написаний без чіткої уяви про вимоги до оркестру; та Олін Даунз, який знайшов, що концерт менш оригінальний, ніж "Рапсодія в голубих тонах" [9, с. 107-108].

Концерт написано в тональності F-dur. За структурою нагадує традиційний трьох частинний цикл. I частина – *Allegro*, II частина – *Andantecompato* і III частина *Allegroagitato*, але він не наслідуює традиційні канони класичної форми. Його структура вільна і еластична, матеріал трактується в незвичній і нетрадиційній манері. I частина концерту розпочинається з 4-х тактового вступу, в якому стверджується не тільки основна тональність, але й характер та атмосфера усього твору. Цей принцип не був притаманним для композиторів класиків та романтиків Концерт Фа-мажор – більш зрілий в художньому відношенні та більш досконалий твір ніж "Рапсодія в стилі блюз". Також значно багатший і різноманітний. В концерті ми маємо справу не з однією чи двома гарними

мелодіями, як в попередньому творі, а з цілою низкою вражаючих ідей, з контрастними зворотами і настроєм. На відміну від "Рапсодії", де кожна нова тема з'являється для самого композитора несподіванкою, більшість музичних ідей в Концерті створюються і розвиваються природнім чином з музичної тканини всього твору. Концерт цікавий не лише своїми захоплюючими темами, але й тим, як автор їх подає, розробляє, комбінує і трансформує музичний матеріал.

Уся палітра настроїв, почуттів загальної атмосфери Концерту значно рухливіша. У ньому є самотність, гумористичність, сатира, і ностальгія "Рапсодії", але до цього всього добавляється ще дещо досить важливе: поетична краса другої частини, в якій джаз досягає нових художніх глибин.

Таким чином, можна констатувати, що в даному творі органічно поєднуються риси і романтичного концерту – динамічний розвиток тематизму, притаманний Рахманінову, наскрізність, що яскраво проявляється у Ліста і в музиці ХХ століття. Джазові риси найяскравіше проявляються в ритмічних особливостях концерту і в гармонії та тональному плані – півтонові зрушення, рух паралельними септакордами, тощо.

Першим виконавцем концерту для фортепіано з оркестром Дж. Гершвіна був сам автор. В історії виконавського мистецтва було багато цікавих імен.

Одним з найкращих виконавців концерту вважається Andre Previn – піаніст, композитор, диригент, унікальний різнобічний виконавець. Навчався в консерваторіях Берліну та Парижу. Відомим став після виходу платівки з джазовими версіями пісень з мюзиклу Фредерика Лоу *My Fair Lady* (1956).

В подальшій творчій діяльності поєднував запис джазових альбомів з академічною музикою. Так, наприклад, здійснив цікавий проект – записав регтайми Скота Джоппіна зі скрипалем Іцхаком Перелманом. Саме така діяльність – поєднання джазової та класичної музики і дозволила цьому виконавцю найкраще досягнути задум композитора – поєднання джазу та класичного жанру концерту. Звучання концерту Дж. Гершвіна у виконанні цього піаніста є, легким з досконалим виконанням всіх пасажів (при всій його технічній складності).

З вітчизняних виконавців привертає увагу постать Петра Печерського – піаніста, педагога, музичного редактора. Він навчався в Московській консерваторії в класі Г. Нейгауза. Починаючи з 1945 року Печерський жив у місті Рига, де викладав спочатку в музичному училищі, а з 1950 року в консерваторії. Крім того багато виступав як соліст латвійської філармонії. Слухаючи Концерт Гершвіна в його виконанні особливо привертає відчуття життєвої сили, глибини, краси музичних тем.

Зацікавив концерт Гершвіна і такого видатного піаніста, як Святослава Ріхтера. Хоча Ріхтер не виконував джазові твори, а деякі критики вважали, що це не його традиційний репертуар і виконання джазу йому не вдається, але цей концерт не пройшов поза увагу відомого піаніста.

А що б Святослав Теофілович не виконував – він намагався робити не тривіально, з повною віддачею.

На відміну від досконалого Ріхтера іншого піаніста – Шуру Черкаського – часто звинувачували у поверховості, прагненні до зовнішніх ефектів, зневазі до традицій.

Критики звертали увагу на "присмак кабаре", на крайній суб'єктивізм, на демократичність при роботі з авторським текстом, на стилістичну неврівноваженість. Але саме ці риси – елементи несподіваності, краса звуку, захопленість при виконанні саме концерту Гершвіна і надають особливого "шарму" грі цього піаніста. Адже елементи імprovізаційності притаманні джазу, несподівані переходи від імпульсивних ритмів до захоплюючих своєю красою та емоційністю ліричних тем є особливістю музичної мови саме цього концерту, який поєднав класичну стройність, романтичну імпульсивність, імпресіоністичні барви та первісну пульсацію ритму.

Привертає увагу ще один виконавець Концерту Фа-мажор Дж.Гершвіна – Жан-Ів Тібодє, який є одним з найбільш реалізованих та успішних солістів нашого часу. Крім того, Жан-Ів є найкращим інтерпретатором французької музики, його навіть часто називають спадкоємцем Равеля (Жан-Ів навчався в Паризькій консерваторії по класу фортепіано в учениці Равеля Люсетт Декав). Можливо такий збіг обставин, відтак захоплення джазом і допомогло стати йому поруч з найкращими виконавцями концерту для фортепіано Дж.Гершвіна. Імпресіоністична барвистість, яка настільки є характерною для музики Равеля, особливо його оркестрової музики, як було згадано вище, найкраще проявилася в інструментальній музиці Дж. Гершвіна.

Адже саме тут поєдналися традиції негритянського джазу, афро-американського фольклору, естрадної музики Бродвею з формами та жанрами європейської музичної класики, що і утворило стилістичну особливість самого композитора.

Серед сучасних виконавців концерту не можна не відмітити відомого грузинського піаніста – Вахтанга Коданашвілі. Він почав навчатися музиці з шести років, вступивши до музичної школи імені Паліашвілі і вже в 9 років дебютував з симфонічним оркестром. А у 1995 році, отримавши запрошення від фортепіанної студії Олександра Торадзе при Університеті штату Індіана – переїхав до США де отримав ступінь бакалавра, а потім і магістра музики за спеціальністю "фортепіанне виконавство". Як соліст, Вахтанг Коданашвілі співпрацює з симфонічними оркестрами таких американських міст, як Саут-Бенд, Ла-Порте, Спрінгфілд, Спокан, Кінгспорт та Тбіліським симфонічним оркестром, Молодіжним оркестром ім. Луїджі Керубіні та філармонічним оркестром Бі-бі-сі. Сьогодні Вахіанг Коданашвілі навчається в аспірантурі Музичного коледжу при університеті штату Мічиган, по закінченні якої отримає ступінь Доктора музичного мистецтва. Концерт Гершвіна для фортепіано з оркестром він виконував у супроводі оркестру Маріїнського театру під керівництвом Гаврієля Гейне.

Інґрід Якобі дає концерти в Європі, Азії, Африці та Північній Америці в якості соліста з провідними оркестрами світу. Вона є лауреатом численних премій та конкурсів. Після переїзду до Англії, Інґрід Якобі виступала з Лондонським симфонічним оркестром, Лондонським філармонічним оркестром, Лондонським Mozart Players і Королівським філармонічним оркестром на великих концертних майданчиках та залах. Протягом всієї кар'єри вона працювала з багатьма видатними диригентами. Нещодавно вона зіграла з російським національним оркестром у Великому залі Московської консерваторії і також дала концерт в Моцартеумі на музичному фестивалі в Зальцбурзі. Її виконання концерту Гершвіна для фортепіано з оркестром у супроводі Королівського філармонічного оркестру заслужило високої оцінки.

Відомий диригент Уолтер Дамрош (диригент симфонічного оркестру Нью-Йорку) зауважив: "Багато композиторів ходило навколо джазу подібно до кішки, яка кружляє навколо миски з гарячим супом, очікуючи, коли він прохолоне... леді Джаз, прикрашена захоплюючими ритмами, протанцювала свій шлях навколо земної кулі, досягнув ескімосів на Півночі та полінезійців на Півдні. Але в своїх подорожах вона не зустріла лицаря, який підніс би її до рівня, що дозволяє бути прийнятою в респектабельних колах музичного суспільства. Гершвіну, очевидно, вдалося здійснити це чудо. Він здійснив це, одягнувши цю незалежну і сучасну даму в класичний одяг фортепіанного концерту. Він став принцем, який взяв Попелюшку за руку і відкрито оголосив її принцесою дивуючи весь світ" [8, с. 178].

Сам Гершвін відзначав: "Перша частина спирається на ритми Чарльстона, ця музика має передати бадьорий та енергійний дух життя Америки. Починається вона ритмічним мотивом, що з'являється у литавр та підтримується всім оркестром. Звучить тема чарльстона у виконання фагота, валторни, кларнету та альту. Слід за нею з'являється нова тема у фортепіано, Друга частина написана в ліричній атмосфері ноктюрну, який за настроєм є близьким до американських блюзів. Третя частина є близькою за стилем до першої. Тут панує оргія ритму" [6, с. 185].

Висновки. Отже, концерт для фортепіано з оркестром поєднує риси класичного концерту та джазу. За структурою нагадує традиційний тричастинний цикл. I частина – Allegro, II частина – Andanteconmoto і III частина Allegroagitato, але він не наслідує традиційні канони класичної форми. Його структура вільна і еластична, матеріал трактується в незвичній і нетрадиційній манері. Можна констатувати, що в даному творі органічно поєднуються риси і романтичного концерту – динамічний розвиток тематизму, притаманний Рахманінову, наскрізність, що яскраво проявляється у Ліста і в музиці ХХ століття. Джазові риси найяскравіше проявляються в ритмічних особливостях концерту і в гармонії та тональному плані – півтонові зрушення, рух паралельними септакордами, тощо.

Література:

1. Верменич Ю.Т. Джаз: Історія. Стили. Мастера / Ю.Т. Верменич. – Спб. "Издательство Лань"; "Издательство Планета музыки", 2009. – 608 с.
2. Волинский Э.И. Дж. Гершвин: Популярная монография / Э.И. Волинский. – Л. : Музыка, 1988. – 80 с.: ил.
3. Гнилов Б.Г. Между симфоджазом и блюзконцертом. О музыке Дж. Гершвина для фортепиано с оркестром // Музыка и время – 2005. – №7. – С.61-65.
4. Епохи історії музики в окремих викладах. – В. 2 ч. / Пер. з нім. та ред. – упор. Ю.Є. Семенов. – Одеса, 2004. – 240 с.
5. Конен В. Д. Пути американской музыки / В.Д. Конен. – Изд. 3-е. – М. : Советский композитор, 1977. – 446 с.
6. Конен В.Д. К История афро-американской музыки // История и современность / В.Д. Конен. – Л. : Советский композитор, 1981. – С. 185-195.
7. Тираненко В. Джордж Гершвин. Годы музыкального ученичества // Джаз. – 2007.- №5(11). – С.34-36.
8. Шнеерсон Г. М. Портреты американских композиторов. Очерки / Г.М. Шнеерсон. – М. : Музыка, 1977. – 232 с.
9. Юэн Д. Джордж Гершвин: Путь к славе / Пер с англ. – М. : Музыка, 1989. – 287 с.

УДК 780.8:780.616.432(477)

*Останчук М.М.,
Никон О.К.*

ДО ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ФОРТЕПІАННОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглянуто окремі питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва у ХІХ-ХХ століттях. Зроблено екскурс в історію формування виконавських стилів та жанрів у творчості вітчизняних композиторів на основі аналізу праць дослідників української музики.

Ключові слова: ретроспектива, фортепіанне мистецтво, український романтичний стиль, фольклорні джерела, жанри фортепіанної музики.

Аннотация. В статье рассмотрены отдельные вопросы становления и развития украинского фортепианного искусства в ХІХ-ХХ веках. Сделано экскурс в историю формирования исполнительских стилей и жанров в творчестве отечественных композиторов на основе анализа работ исследователей украинской музыки.

Ключевые слова: ретроспектива, фортепианное искусство, украинский романтический стиль, фольклорные источники, жанры фортепианной музыки.

Abstract. The article deals with some issues of the formation and development of Ukrainian piano art in the 19th-20th centuries. An excursion into the history of the performing styles and genres formation in the works of national composers is made on the basis of the analysis of the Ukrainian music researchers works.

Keywords: retrospective, piano art, Ukrainian romantic style, folklore sources, genres of piano music.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».